

РОССИЙСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ДРУЖБЫ НАРОДОВ
РОССИЙСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ, СПОРТА, МОЛОДЕЖИ И ТУРИЗМА
ИНСТИТУТ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ
РЕСПУБЛИКИ СЕРБИЯ
УНИВЕРСИТЕТ БЕЛГРАДА (СЕРБИЯ)

**САМОРЕАЛИЗАЦИЯ ЛИЧНОСТИ
В ЭПОХУ ЦИФРОВИЗАЦИИ:
ГЛОБАЛЬНЫЕ ВЫЗОВЫ
И ВОЗМОЖНОСТИ**

**Материалы
Международной научно-практической конференции**

Москва, РУДН, 29–30 марта 2022 г.

Москва
Российский университет дружбы народов
2022

УДК 159.923:316.422.44(063)
ББК 88.53+16.2
С17

Утверждено
РИС Ученого совета
Российского университета
дружбы народов

Редакционная коллегия:

Научный редактор –
доктор психологических наук, профессор *С.И. Кудинов*
Ответственный редактор –
кандидат психологических наук, доцент *С.С. Кудинов*

**С17 Самореализация личности в эпоху цифровизации:
глобальные вызовы и возможности :** материалы
Международной научно-практической конференции. Москва,
РУДН, 29–30 марта 2022 г. / под ред. С. И. Кудинова,
С. С. Кудинова. – Москва : РУДН, 2022. – 461 с. : ил.

В сборнике представлены материалы Международной научно-практической конференции «Самореализация личности в эпоху цифровизации: глобальные вызовы и возможности». Исследования посвящены современным проблемам самореализации личности в цифровом пространстве. Рассматриваются вопросы самореализации в системе образования и иных видах профессиональной деятельности. Затронуты отдельные вопросы самореализации в трудных жизненных ситуациях, экстремальных видах спорта, в силовых структурах и др. Опубликованы работы авторов из разных регионов ближнего и дальнего зарубежья (Беларусь, Болгария, Босния и Герцеговина, Сербия, Германия, Казахстан, Таджикистан, Приднестровье и т.д.), а также многочисленных регионов России (Благовещенск, Кубань, Новосибирск, Кемерово, Томск, Санкт-Петербург, Тольятти, Татарстан и т.д.).

Издание предназначено для исследователей психологов и специалистов практиков, а также молодых ученых, студентов и широко круга читателей.

УДК 159.923:316.422.44(063)
ББК 88.53+16.2

ISBN 978-5-209-11469-7

© Оформление. Российский университет
дружбы народов, 2022

СОДЕРЖАНИЕ

РАЗДЕЛ I. САМОРЕАЛИЗАЦИЯ И ОБРАЗОВАНИЕ ЛИЧНОСТИ В ЭПОХУ ЦИФРОВИЗАЦИИ..... 13

Аминов Н.А., Осадчева И.И. Новый подход к исследованию основ индивидуальности личности в процессе самореализации в условиях цифровой образовательной среды 13

Бабкин Д.В., Бубнова И.С., Рерке В.И. Взаимосвязь увлеченности работой и психического выгорания у педагогов в период пандемии..... 18

Большунова Н.Я., Андронов А.В. Психолого-педагогические требования к применению цифровых технологий в сфере образования..... 23

Воронин В.Н., Ионцева М.В., Шураева Л.Ю. Организация системы образования в эпоху цифровизации..... 28

Гутвайн Н., Джинович В. Образование и идентичность в цифровой эре 34

Гусева А.Х. Принципы мотивированного обучения: интеграция цифровых образовательных материалов в учебный процесс гибридного типа 40

Джабиева М.Х. Персонализация как условие самореализации личности в цифровой образовательной среде 46

Дрокина О.В. Профессиональный выбор и самореализация студентов дефектологического отделения.....	51
Ермаков Д.С., Ермаков А.С. Сетевое наставничество с применением информационно-коммуникационных технологий в исследовательской деятельности обучающихся.....	57
Жбанкова Е.В. К вопросу о самореализации личности в условиях жизни современного университета	62
Ишимова А.И. Синдром эмоционального выгорания у студентов в эпоху глобальной цифровизации.	66
Кудинов С.И., Кудинов С.С. Современные тенденции исследования самореализации личности	70
Кудинов С.С., Матрешин И.М. Концептуальные идеи исследования самореализации личности в зарубежной науке.....	75
Козинец Л.А., Столярова А.Ю. Самореализация будущих учителей в процессе подготовки к освоению инновационного педагогического опыта	80
Касаткина Д.А. Диалог в дистанционном образовании как предпосылка самореализации студентов.....	86
Киселева Т.Б., Горбенко И.А. Мотивации учебной деятельности подростков в условиях дистанционного обучения	91
Клименко И.В., Бондаренко Ю.С. Из опыта оказания психологической поддержки студентам в период пандемии.....	94
Куцазли М.И., Вайдерман Б.Щ. Исследование уровня самоактуализации у студентов стран евросоюза в период пандемии.....	99

Митина Л.М. Проблемы профессиональной самореализации педагогов в период глобальных кризисов.....	104
Новикова И.А., Бычкова П.А. Самореализация студентов и цифровые образовательные технологии в период пандемии: возможности и ограничения	109
Осницкий А.К. Цифровизация и самореализации личности.....	114
Плугина М.И., Майборода Т.А. Особенности самореализации преподавателей высшей школы на разных этапах их профессионального становления	119
Резер Т.М., Владыко А.В., Муртазина А.В. Цифровая образовательная среда как неопределенность в профессиональной самореализации преподавателя.....	124
Серый А.В., Яницкий М.С. Когнитивные репрезентации образа-Я студентов - пользователей интернет в условиях противопандемических ограничений	129
Шейнов В.П., Карпиевич В.А. Влияние цифровых зависимостей на самореализацию студентов.....	134
Шумова Н.С., Числова В.М., Байковский Ю.В. Удовлетворенность самореализацией чирлидерш 12-14 и 15-17 летнего возраста	139
Зовко А., Полегубич Ф., Шокич М. Образование в третьем возрасте - вклад в самореализацию	144

**РАЗДЕЛ II. САМОРЕАЛИЗАЦИЯ
В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ
ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ СРЕДЫ..... 149**

Беляева Е.Н. Структурные особенности самореализации личности ИТ-специалистов 149

Бурцев А.О. К вопросу о копинг-поведении сотрудников ОВД (на примере руководителей территориальных органов МВД России) 154

Водопьянова Н.Е., Джумагулова А.Ф., Гофман О.О., Никифоров Г.С., Богомолова Г.А. Психическое выгорание как препятствие профессиональной самореализации специалистов ИТ сферы..... 158

Васечко Е.П., Кононова Т.А. Стрессоустойчивость как условие профессиональной самореализации военнослужащих..... 162

Жечева Х.К. Личностно-профессиональное развитие и самореализация учителей-стажёров естественных наук в онлайн-среде 167

Кудинов С.И., Кудинов В.С., Кудинова С.С. Психологические барьеры самореализации сотрудников правоохранительной системы 172

Круглова М.А., Столярчук Е.А., Буданова А.А. Мотивация контрпродуктивного поведения и синдром выгорания как препятствия самореализации работников социальной сферы 178

Михайлова О.Б., Медведева И.А. Особенности проявления эмоционального выгорания у государственных служащих 182

Ротарь М.В. Переживание экзистенциальных проблем в кризисные периоды профессионального самоопределения личности.....	187
Селюч М.Г. Саморегуляция как условие профессиональной самореализации педагога.....	192
Шогорева Е.Ю. Субъективная обусловленность процесса самореализации офицеров.....	197
Шумова Н.С., Числова В.М., Байковский Ю.В. Учет врожденных свойств нервной системы при формировании механизмов самореализации футболистов в физкультурно-спортивной деятельности ..	203
Шуляковская К., ХаеТ Л. Личностная и профессиональная самореализация иммигрантов в условиях травмы миграции.....	208
Мацанович Н.М. Влияние семейных факторов на развитие детей и молодежное девиантное поведение...	213

РАЗДЕЛ III. ПРИКЛАДНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ САМОРЕАЛИЗАЦИИ ЛИЧНОСТИ	218
Абубякерова К.М. Самореализация в политике: особенности самопрезентации	218
Абушик А.С., Седова И.В. Развитие социальной активности подростков с применением цифровых технологий.....	222
Агафонов М.С. Инфантильность как современная проблема самореализации личности	226
Бабичкова Е.С. Психологические ресурсы самореализации личности в затрудненных условиях жизнедеятельности	231
Бельницкая Е.А. Профориентационные онлайн встречи «химия в мире профессий» как средство самореализации личности участников	235
Бредун Е.В., Краснорядцева О.В., Щеглова Э.А. Темпоральные модальности жизнеосуществления современной студенческой молодежи.....	239
Башкин Е.Б., Шляхта Д.А. Временная компетентность как составляющая часть психического здоровья в контексте самореализации личности	245
Василевская Е.А. Влияние цифровизации на психологическое здоровье подростка в условиях дистанционного обучения	251
Воробьева К.А. Профилактика социальных рисков в молодежной среде.....	256
Войтко О.К., Костакова И.В., Полещук Ю.А. Нравственные и смысложизненные ориентации белорусских и российских студентов	262

Вученович А. Настойчивость как фактор успешности самореализации личности.....	267
Вуячич М.Б., Девич Р.С. Препятствия в социальной среде при реализации потенциала детей с нарушениями в развитии.....	271
Гутич М., Сафийе Т., Барач С., Милидраг А., Вукчевич Б. Связь между личностными чертами и синдромом выгорания у психотерапевтов, работающих на дому, во время пандемии COVID-19 в Сербии	277
Демидова А.В. Проблемы и риски применения интернет-технологий в контексте цифровизации образования.....	287
Дыжова А.А. Роль интернета в жизни учащейся молодежи.....	291
Джерич И.Д. Роль и поддержка фасилитаторов в профессиональном сообществе обучения	297
Ершова Р.В., Корягина Т.М. Взаимосвязь ценностных ориентаций студентов с симптомами интернет-зависимости.....	303
Жигалова М.П. Общечеловеческие ценности в литературном наследии Брестчины как основа нравственного развития личности	308
Кудинов С.С., Бжоян Е. Ценностные ориентации как условие самореализации различных национально-этнических групп.....	314
Лалич-Вучетич Н.З., Мирков С.И., Шевкушич С.Г. Уверенность в себе при изучении математики: синтез исследований timss в республике Сербия	319
Максич С.Б., Малинич Д.М., Джерич И.Д. Как пандемия повлияла на молодежь.....	325

Маратова Б.К. Этапы формирования профессиональной идентичности у студентов	331
Мардашова Р.С., Гильфанова Р.Л., Гафурова А.А. Демонстрационный экзамен по стандартам WorldSkills Russia как форма оценки готовности и средство самореализации выпускника педагогического колледжа	336
Меркулов С.В. Радикализация молодежи в процессе социализации: современные тенденции и пути предупреждения.....	341
Микляева А.В. Гендерные различия в предпочтении школьниками технических устройств, используемых для онлайн-поиска учебной информации	347
Михайлова О.Б., Фаренникова Е.С. Перфекционизм и эмоциональное выгорание у студентов: проблемы и перспективы исследования	352
Мишина М.М. Этнопсихологические аспекты воспитания в условиях современного образования	357
Набиева З.Б. Субъективное переживание одиночества, как барьер самореализации личности.....	364
Немов Р.С., Алтунина И.Р., Алтунина Д.М. Проблемы самореализации личности, склонной к употреблению наркотиков, с позиций психологических теорий личности	369
Николенко Е.Д., Базанова О.М. Эффективность тренинга саморегуляции у женщин при использовании технологии нейробиоуправления.....	374
Перевозный А.В. Цифровизация современного образования: возможности и проблемы	379

Петренко Т.И., Кабардов М.К., Базанова О.М., Кондратенко А.В., Малисова Д.В. Психолого-педагогические аспекты обучения музыкантов-исполнителей для самореализации и профессиональной успешности	384
Тимашкова Л.Н. Образовательная среда вуза как пространство самореализации ценностей- знаний, ценностей- качеств и ценностей отношений будущих педагогов	388
Шумова Н.С., Зеленова Д.В., Байковский Ю.В. Самореализация личности ски-альпинисток высокой квалификации	394
Ярушевский С., Волк М.И. Творческая деятельность и психологическое здоровье	400
Генчев А.Л. Стратегическое планирование развития образования в Болгарии в эпоху цифровых технологий	404
Злокович Я., Штенгл Т. Отношения между взрослыми детьми и пожилыми родителями – самореализация с позиции пожилых людей.....	410
Зовко А., Берлот П., Клапан Л. Значение спорта для детей и молодежи.....	416
Йоксимович А. Искусство в школе – способ профилактики рискованного поведения молодежи	422
Петрович Д. Социодемографические переменные как предикторы отношения к инклюзии	428
Полегубич Ф. Подростки и воспитание – логотерапевтичско-педагогической подход.....	434

Стеванович Е., Лазаревич Э., Ранджелович Б. Изучение сербского языка в онлайн-среде во время пандемии COVID-19 в Сербии: мнение учителей о взаимодействии с родителями.....	439
Буквич-Бранкович Л., Попович-Читич Б., Стоянович М., Ковачевич-Лепоевич М. Связь между способностями к развитию и академической неуспеваемостью учеников начальной школы	444
СВЕДЕНИЯ ОБ АВТОРАХ.....	450

ИСКУССТВО В ШКОЛЕ – СПОСОБ ПРОФИЛАКТИКИ РИСКОВАННОГО ПОВЕДЕНИЯ МОЛОДЕЖИ

А. Йоксимович

Университет искусств (Белград, Сербия)

Аннотация. В статье представлены результаты исследования влияния искусства в школьной программе на развитие детей и молодежи. Особое внимание мы уделяем влиянию художественного содержания и участию в художественном процессе молодых людей, находящихся в трудной жизненной ситуации, или тех, кто происходит из социально, экономически и эмоционально неблагополучных семей. Выводы многих авторов свидетельствуют о том, что изобразительное искусство и музыка, танцы и драматургия в рамках обычной и внеклассной деятельности очень положительно влияют на развитие способностей и качеств, которые могут интегрировать детей и молодежь в общество.

Ключевые слова: искусство, арт-объекты, молодежь, интеграция.

ART IN SCHOOL - A WAY OF PREVENTING RISK BEHAVIOR OF YOUNG PEOPLE

A. Joksimovic

Faculty of fine arts, University of Arts, Belgrade, Serbia

Abstract. The paper presents the research findings about the impact of art in the school curriculum on the development of children and youth. We especially focus on the impact of artistic content and participation in the artistic process of young people at risk, or those who come from socially, economically and emotionally deprived families. The findings of numerous authors suggest that fine arts and music, dance and drama, as part of regular and extracurricular activities, have a very positive effect on the development of abilities and characteristics that can integrate children and youth into the community.

Key words: art, art objects, youth, integration.

УМЕТНОСТ У ШКОЛИ КАО СРЕДСТВО ПРЕВЕНЦИЈЕ РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА МЛАДИХ

A. Јоксимовић

Факултет ликовних уметности, Универзитет уметности,
Београд, Србија

У раду приказујемо налазе истраживања о утицају уметности у школском курикулуму на развој деце и младих. Посебно се фокусирамо на деловање уметничких садржаја и учешће у уметничком процесу младих ризичног понашања, или оних који долазе из социјално, економски и емоционално депривираних породица. Налази бројних аутора упућују нас да ликовна и музичка уметност, плес и драма, као део наставних и ваннаставних садржаја, веома позитивно утичу на развијање способности и особина које децу и младе могу да интегришу у заједницу.

Кључне речи: уметност, уметнички предмети, млади, интеграција.

Сведоци смо да се последњих неколико деценија све више пише и истражује на тему улоге уметности у општем образовању и васпитању деце и младих, посебно о значају и позиционирању школских предмета из области уметности – ликовне и музичке уметности, драме и плеса, у школском курикулуму.

Иако из бројних истраживања јасно видимо да бављење уметношћу у школама доприноси побољшању академских постигнућа, њен значај је истакнутији у развоју комплетне личности, што нам се чини битнијим. Истраживања указују посебно на то да деца из депривираних средина имају посебну корист од укључивања у уметничке процесе (Cutcher, 2014),, при чему се наглашава да школски програми који имају заступљену ликовну и остале уметности у већој мери него што је то случај у већини програма и школа, утичу на формирање особа које се у већој мери опредељују да студирају, задржавају запослење које имају и бољег су општег здравља, наиме, „комплетне су и здраве особе“. У поменутој студији каже се да образовне институције сматрају својим успехом уколико изнедре дипломце који су здраве и комплетне личности јер су тиме „бољи грађани“. Сматра се да су ликовне, и остале уметности, области које у великој мери доприносе да се младе личности обликују у добром правцу и постану задовољне својим животом.

Истраживања показују да су млади који су укључени у уметничке садржаје у школи заинтересованији за опште проблеме у својој околини, чешће учествују у волонтерским активностима и ангажованији су у решавању питања која се тичу локалне и школске политике, него млади који то нису. Млади из социјално угрожених слојева, а који се баве уметничким садржајима у школи, више су укључени у ученички парламент и ученичке клубове, и то чак

четвороструко више од младих из њиховог миљеа који се не баве уметношћу. Они показују и боље резултате на тестовима, имају боље оцене, чешће завршавају школу, уписују факултете и осећају се као чланови заједнице. У неким сегментима млади из ризичних група који похађају уметничке предмете, показују чак и боље резултате од опште популације на свом узрасту. То показује да постојање уметничких предмета у редовној настави и ваннаставним активностима има потенцијал да смањи процеп у нивоима постигнућа између младих из различитих социоекономских слојева.

Мензер (Menzer, 2015) је утврдио да ангажовање деце у уметничким пољима (певање, плес, глума, ликовна уметност) има позитиван утицај на пожељно социјално и емоционално понашање, укључујући емпатичност, несебичност и контролу расположења. Серија лонгитудиналних истраживања, које су радиле бројна удружења уметника али и државне институције у САД и Великој Британији, утврдиле су позитиван утицај уметности у школским програмима на понашање деце и младих, посебно оних који долазе из породица ниског социоекономског статуса. Носиоци тих истраживања (Catterall, Dumais, and Hampden-Thompson, 2012), доказали су да деца из социјално депривираних средина, уколико се више баве уметничким садржајима у школама, осим што имају боље резултате на тестовима и боље оцене, показују више социјалних и емоционалних компетенција у решавању проблема у понашању, од ученика који нису укључени у уметничке предмете. Истраживачи сматрају да ученици путем уметности стичу нове вештине, развијају таленте и израшавају се на креативан начин (Ezell and Levy, 2003). Такође, уметност може да има позитиван утицај и на младе који се носе са траумама у породици, изложени су насиљу или су директне жртве насиља. Она им помаже да се суоче и носе са болним искуствима (Heise, 2014). Укључивање у уметничке процесе јача вештине конструктивног решавања проблема, снажи аутономију личности, даје смисао животу и поспешује

социјалне компетенције. Уметност може и да охрабри позитивне емоције дајући младима снагу да себе доживе као јаке личности, а не жртве (van Westrhenen and Fritz, 2014).

Младима који су прошли трауматична искуства или су били изложени насиљу често је тешко да вербализују осећања и изразе се на прави начин, те је за њих веома значајно уметничко изражавање – у неком од уметничких области и медијума. Уметност је безбедан начин да деца испоље осећања, руководе својим проблемима у понашању и суоче се са трауматичним искуствима (Riley 2001, Clawson and Coolbaugh, 2001). Препоручује се да уметнички садржаји којима се баве млади буду управо они који муче младе - њихови свакодневни прблеми у одрастању и суочавању са собом и заједницом у којој живе. За популацију која живи врло често “ван контроле”, веома је важно да им уметнички програми пруже осећај стабилности. А како је уметност интерактиван процес, млади имају могућности да изграде односе базирани на поверењу са одраслима који се њима баве.

Савремене теорије учења указују на то да је саморегулација врло битна за успех у било ком подручју развоја. Ученици су успешни када су свесни сопственог процеса учења и када бирају корисне стратегије да би обавили задатке. Истраживања показују да млади, када су ангажовани у изазовним активностима које захтевају таленте, показују изузетну способност регулисања и управљања сопственим учењем. Ученицима се допада да стално тестирају, испробавају своје границе, менталне и физичке, кад су суочени са радом који се захтева у уметничким процесима. Они онда могу да способности саморегулације и дисциплине, као и посвећености, пренесу и на друге области живота - највише по питању академских постигнућа, постављању циљева за будућност и преузимања одговорности за своје поступке.

Уметност има значајан утицај и на формирање идентитета адолесцената, на развијање самопоштовања и самопоуздања. У том процесу посебно је битно да буду

прихваћени од стране вршњака. Ученици који постижу успехе у уметничком раду, повезани су са вршњацима који су им слични и тако стварају неформалне групе за подршку. Они деле циљеве и вредности, што је посебно битно јер се често дешава да млади из депривираних слојева буду одбачени од стране успешних ученика.

Бављење уметношћу омогућује младима да развију способности, вештине и самопоуздање за учешће у друштвеном животу на здравим основама. Појачано самопоуздање и позитивна слика о себи, оснажен просоцијални идентитет и избегавање ризичног понашања су такође користи које млади, посебно из неповољних социоекономских слојева, имају од укључивања у уметничке садржаје у школи. Тиме им је омогућено да уче како да преузимају ризик, успостављају добре односе са наставницима и вршњацима, развијају таленате и отвореност за различите културе и упознавање света и себе.

Поред тога, уметност захтева дуготрајно увежбавање, фокусирање, истрајност, што иначе недостаје тим младим људима, те је ово добар начин да се достигну те врлине. Уметност показује да задовољство због постигнућа и радост због учешћа може да замени стање које се добија алкохолом, дрогама и вандалским понашањем. Службе које се баве децом и младима који имају проблеме као што су депресија, анксиозност, поремећаји понашања због дефицита пажње, чак и суицидалне мисли, указују на то да стратегије рада с младима на пољу уметности могу позитивно да допринесу.

Уметност је онда, можемо закључити, добар портал или платформа за младе који желе здрав живот и подршку.

Литература

[1] The Arts and Achievement in At-Risk Youth: Findings from Four Longitudinal Studies. Washington, DC: National Endowment for the Arts. 2012.

[2] Catterall, J; Dumais, S. & Hampden-Thompson, G. (2012). The Arts and Achievement in At-Risk Youth: Findings from Four Longitudinal Studies. Washington, D.C.: National Endowment for the Arts.

[3] Cutcher, A.L. (2014): *Moving-With and Moving-Through Homelands, Languages and Memory – An Art Based Education*. Boston: Brill Sense.

[4] Fiske, B. (2002.) *Champions of change – The Impact of the arts on learning*.

U.S. Department of Education Office of Educational Research and Improvement (OERI) National Library of Education (NLE) Educational Resources Information Center (ERIC)

[5] Mark, E. & Levy, M. (2003.) An Evaluation of an Arts Program for Incarcerated Juvenile Offenders. *Journal of Correctional Education* 54(3):108–14.

[6] McCamy, T. (2014.) *The Role of Youth Arts: Providing Opportunity and Intervention for At-Risk Populations*. East Tennessee State University

[7] Melissa, M. (2015.) *The Arts in Early Childhood: Social and Emotional Benefits of Arts Participation. A Literature Review and Gap-Analysis (2000–2015)*. Washington, D.C.: National Endowment for the Arts.

[8] Van Westrhensen, N. & Fritz, E. (2014.) Creative Arts Therapy as Treatment for Child Trauma: An Overview. *The Arts in Psychotherapy* 41(5): 527–34.

НАУЧНОЕ ИЗДАНИЕ

**САМОРЕАЛИЗАЦИЯ ЛИЧНОСТИ
В ЭПОХУ ЦИФРОВИЗАЦИИ:
ГЛОБАЛЬНЫЕ ВЫЗОВЫ
И ВОЗМОЖНОСТИ**

Издание подготовлено в авторской редакции

Технический редактор *Е.В. Авдеева*
Дизайн обложки *М.В. Рогова*

Подписано в печать 23.06.2022. Формат 60×84/16.
Бумага офсетная. Печать офсетная. Гарнитура Таймс.
Усл. печ. л. 26,97. Тираж 500 экз. Заказ 635.

Российский университет дружбы народов
115419, ГСП-1, г. Москва, ул. Орджоникидзе, д. 3

Типография РУДН
115419, ГСП-1, г. Москва, ул. Орджоникидзе, д. 3
Тел.: 8 (495) 952-08-74; E-mail: publishing@rudn.ru

Для заметок